

Beslutsunderlag

DATUM: 2020-03-04
AVDELNING: AFS
HANDLÄGGARE: Dilan Ölcer
HANTERINGSKLASS: Ö P P E N

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

DNR 2020-00345

Framställning om förslag till ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank till stöd för samarbete med internationella organ

Förslag till direktionens beslut

Direktionen beslutar att anta förslaget till skrivelse till riksdagen om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank till stöd för samarbete med internationella organ, enligt [bilaga](#).

Ärendet

Banken för internationell betalningsutjämning (Bank for International Settlements, BIS) har nyligen börjat etablera innovationshubbar i ett fåtal länder för att fördjupa arbetet med att analysera tekniska finansiella innovationer. Riksbanken vill kandidera för att BIS etablerar en sådan innovationshubb i Sverige och behöver åta sig att delfinansiera hubbens verksamhet. Eftersom Riksbanken idag inte kan finansiera en sådan verksamhet föreslår Riksbanken en ändring av riksbankslagen som innebär att Riksbanken, med riksdagens godkännande, kan finansiera en sådan verksamhet i Sverige.

I bifogad skrivelse till Riksdagen hemställer Riksbanken därför att riksdagen antar Riksbankens förslag att lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank ändras så att Riksbanken ges rätt att, efter riksdagens godkännande, finansiera internationella organs verksamhet om denna har anknytning till Riksbankens verksamhet. Riksdagen föreslås samtidigt lämna sitt godkännande till Riksbanken, under fem år och med högst 30 miljoner kronor per år, får finansiera sådan verksamhet som BIS bedriver från en i Sverige inrättad innovationshubb, om BIS väljer att etablera sig i Sverige.

Vidare föreslås i skrivelsen att riksdagen ställer sig bakom det som Riksbanken anför om att regeringen bör ingå ett värdlandsavtal med BIS och att riksdagen tillkännager detta för regeringen.

Slutligen föreslår Riksbanken att riksdagen ställer sig bakom det som Riksbanken anför om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag till ändringar i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall och tillkännager detta för regeringen.

Förslag till ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank till stöd för samarbete med internationella organ

Sammanfattning

Utvecklingen av tekniska finansiella innovationer går snabbt och betalningsmarknaden i Sverige befinner sig i stark förändring. Ett tydligt tecken på det är att kontantanvändningen i Sverige minskar, och det går snabbare än någon annanstans i världen. Marginaliseringen av kontanterna utmanar statens roll på betalningsmarknaden och Riksbankens förmåga att upprätthålla sitt mandat att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende.¹ Riksbanken följer noggrant utvecklingen och arbetar aktivt – både nationellt och internationellt – för att utveckla och anpassa verksamheten till de nya tekniska lösningarna.

De snabba förändringarna gör att det blir viktigt, både i Sverige och globalt, att analysera hur man kan upprätthålla allmänna samhällspolitiska mål och tillhandahålla finansiella tjänster som är effektiva, säkra och inkluderande för alla. Det har också blivit tydligare än någonsin att centralbanker runt om i världen behöver samarbeta för att möta de utmaningar som finns och tillvarata de möjligheter som digitaliseringen innebär för det globala finansiella systemet. Riksbanken deltar aktivt i sådana samarbeten.

Banken för internationell betalningsutjämning (Bank for International Settlements, BIS) har nyligen börjat etablera innovationshubbar i ett fåtal länder för att fördjupa arbetet med att analysera tekniska finansiella innovationer. Riksbanken vill kandidera för att BIS etablerar en sådan innovationshubb i Sverige och behöver åta sig att delfinansiera hubbens verksamhet. Eftersom Riksbanken idag inte kan finansiera en sådan verksamhet föreslår Riksbanken en ändring i lagen om Sveriges riksbank (riksbankslagen) som innebär att Riksbanken, med riksdagens godkännande, kan finansiera en sådan verksamhet i Sverige.

¹ Se Riksbankens framställning till riksdagen, 2018/19:RB3, om behovet av att utreda statens roll på betalningsmarknaden.

Vidare behöver Sverige tillmötesgå BIS krav på immunitet för verksamheten och dess anställda i Sverige. Det förutsätter att vissa åtgärder vidtas av regeringen. Riksbanken föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som Riksbanken anför om behovet av vissa åtgärder och tillkännager det för regeringen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
1 Förslag till riksdagsbeslut	4
2 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank	5
3 Ärendets beredning	6
4 Bakgrund	7
4.1 Snabb utveckling av tekniska finansiella innovationer.....	7
4.2 Banken för internationell betalningsutjämning (BIS).....	8
4.3 Möjlighet för Sverige att bli värd för en BIS innovationshubb	8
5 Riksbankens överväganden och förslag	10
5.1 Riksbanken vill att Sverige blir värd för BIS innovationshubb	11
5.2 Behov av lagändringar och andra åtgärder	13
5.3 Konsekvensanalys	14
5.4 Författningskommentar	15
5.5 Tid för genomförande.....	15
Bilaga.....	16
Förteckning över remissinstanser	16

1 Förslag till riksdagsbeslut

Riksbanken föreslår att:

1. Riksdagen antar Riksbankens förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank.
2. Riksdagen godkänner att Riksbanken, under fem år och med högst 30 miljoner kronor per år, får finansiera sådan verksamhet som Banken för internationell betalningsutjämnings (Bank for International Settlements, BIS) bedriver från en i Sverige inrättad innovationshubb, om BIS väljer att etablera sig i Sverige.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som Riksbanken anför om att regeringen bör ingå ett värdlandsavtal med BIS och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som Riksbanken anför om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall och tillkännager detta för regeringen.

Stockholm den 4 mars 2020

På direktionens vägnar

STEFAN INGVES

/Sophie Brauner

I beslutet har Stefan Ingves (ordförande), Anna Breman, Martin Flodén, Per Jansson och Henry Ohlsson deltagit.

Föredragande har varit Dilan Ölcer.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank

Riksbanken har följande förslag till lagtext.

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1988:1385) om Sveriges Riksbank ska införas en ny paragraf, 8 kap. 7 §, av följande lydelse.

8 kap.

7 § Riksbanken får, efter riksdagens godkännande, finansiera internationella organs verksamhet om denna har anknytning till Riksbankens verksamhet.

3 Ärendets beredning

Riksbankens framställning till riksdagen har remitterats såsom utkast till de remissinstanser som framgår av *bilagan*.

Europeiska centralbanken (ECB) har beretts tillfälle att yttra sig med stöd av artikel 2.1 andra och tredje strecksatserna i rådets beslut 98/415/EG av den 29 juni 1998 om nationella myndigheters samråd med Europeiska centralbanken rörande förslag till rättsregler, eftersom lagförslaget gäller den svenska centralbanken. ECB har dock avstått från att lämna ett formellt yttrande.

Utkastet och remissvaren finns tillgängliga i Riksbankens ärende nr 2020-00113 och ECB:s yttrande finns tillgängligt i Riksbankens ärende nr 2020-00296.

4 Bakgrund

4.1 Snabb utveckling av tekniska finansiella innovationer

Utvecklingen av tekniska finansiella innovationer går snabbt och betalningsmarknaden i Sverige befinner sig i stark förändring. Ett tydligt tecken på det är den snabba minskningen av kontantanvändningen, som i Sverige går snabbare än någon annanstans i världen. Denna utveckling, som bland annat beror på digitalisering av betaltjänster i kombination med att handeln hanterar kontanter i allt mindre utsträckning, innebär bland annat att allmänheten får svårare och svårare att använda kontanter. I stället har privata banker fått en större roll i och med att de tillhandahåller privata pengar i form av främst insättningar på bankkonto. Marginaliseringen av kontanterna utmanar statens roll på betalningsmarknaden och Riksbankens förmåga att fortsätta upprätthålla mandatet att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende i Sverige.²

Den snabba digitala utvecklingen utmanar centralbankernas arbete även i resten av världen. Många centralbanker har exempelvis börjat utreda digitala centralbankspengar som ett komplement till kontanter. Efter det att Facebook tillkännagav sina intentioner att, tillsammans med ett stort antal företag³, introducera en global digital valuta – Libra – har centralbanker runt om i världen än mer förstått behovet av att samarbeta för att möta de utmaningar och tillvarata de möjligheter som digitaliseringen innebär för det globala finansiella systemet.

De snabba förändringarna gör det viktigt, både i Sverige och globalt, att analysera hur man kan upprätthålla allmänna samhällspolitiska mål och tillhandahålla finansiella tjänster som är effektiva, säkra och inkluderande för alla och som underlättar gränsöverskridande transaktioner. Vidare har Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen i ett gemensamt uttalande under 2019 välkomnat att centralbanker samarbetar med andra aktörer när det gäller möjligheten att ta fram effektiva, snabba och billiga lösningar på gränsöverskridande betalningar.⁴

För Riksbankens del är det viktigt att säkerställa att banken har kapaciteten att följa detta teknikskifte, förstå vilka möjligheter och risker det innebär, och att vid behov kunna vidta lämpliga åtgärder. BIS har nu tagit initiativ till ett sådant arbete på global nivå som Riksbanken är intresserad av att bidra till.

² Se Riksbankens framställning till riksdagen, 2018/19:RB3, om behovet av att utreda statens roll på betalningsmarknaden.

³ Däribland svenska Spotify.

⁴ Pressmeddelande 792/19 från Europeiska unionens råd den 5 december 2019.

4.2 Banken för internationell betalningsutjämning (BIS)

BIS⁵ är en internationell organisation och ett samarbetsorgan för centralbanker och bildades 1930 med avsikt att bland annat reglera krigsskadestånd mellan medlemsländerna efter första världskriget.⁶ Det är ett aktiebolag hemmahörande i Schweiz och ägs av 60 centralbanker, vars länder totalt står för omkring 95 procent av världens BNP. Bland BIS ägare finns Riksbanken sedan 1930.⁷

BIS främsta uppgift är numera att främja internationellt monetärt och finansiellt samarbete mellan de deltagande centralbankerna och att på olika sätt biträda centralbankerna i internationella finansiella frågor. Det sistnämnda innebär till exempel att BIS i olika avseenden fungerar som ombud för medlemsbankerna. BIS kan således i första hand ses som ett samverkansorgan för centralbanker.⁸

BIS fungerar också som ett diskussionsforum för centralbanker och ger även stöd till ett antal kommittéer och grupper som arbetar som globala standardsättare, däribland Baselkommittén för banktillsyn och det globala rådet för finansiell stabilitet (Financial Stability Board, FSB).

BIS har även en kommitté för betalningar och marknadsinfrastruktur (The Committee on Payments and Market Infrastructures – CPMI)⁹ som bildades 1980 och som Riksbanken är medlem i. CPMI har bland annat till uppgift att främja säkerhet och effektivitet i samband med betalning, clearing, avveckling och därmed sammanhängande arrangemang. Under CPMI finns arbetsgrupper som arbetar med frågor rörande bland annat tekniska innovationer och digitala valutor där Riksbanken deltar aktivt.

4.3 Möjlighet för Sverige att bli värd för en BIS innovationshub

Under 2019 har BIS börjat etablera innovationshubbar (innovationscentra) i olika delar av världen. Dessa har till uppgift att främja internationellt samarbete kring innovativ finansiell teknik som är relevant för centralbanker. Genom att fokusera forskning på detta område kan det internationella finansiella systemets funktion och effektivitet samt centralbankers kapacitet att hantera dessa innovationer förbättras.

BIS innovationshubbar har följande uppdrag:

1. Att strukturerat och systematiskt identifiera kritiska trender inom teknik som påverkar centralbanker och utveckla djupgående analyser och insikter om dessa tekniker.

⁵ https://www.bis.org/about/profile_en.pdf

⁶ BIS skapades inom ramen för den s.k. Youngplanen som antogs den 20 januari 1930 vid Haagkonferensen.

⁷ Se SOU 2019:46, s. 1141, En ny riksbankslag.

⁸ FörS. 1984/85:17, s. 3.

⁹ Se: <https://www.bis.org/cpmi/charter.pdf>

2. Att utveckla offentliga kollektiva nyttigheter (public goods) utifrån teknologiska förändringar inriktat på att förbättra funktionen i det globala finansiella systemet.
3. Att vara samlingspunkt för ett nätverk av centralbanksexperter på innovation, med regelbundna evenemang för att främja åsiktsutbyte och kunskapsdelning.

Organisation

Huvudkontoret (sekretariatet) för BIS Innovation Hub kommer att ligga i Basel med några regionala hubbar placerade på strategiska platser runt om i världen. Inledningsvis kommer dessa att ligga i Hong Kong, Schweiz och Singapore men ytterligare hubbar förväntas etableras inom en snar framtid. Riksbanken anser att detta är en stor möjlighet för Sverige och skulle vilja kandidera för att en av dessa hubbar etableras i Sverige.

BIS styrelse (där riksbankschefen Stefan Ingves ingår) kommer att vara ytterst ansvarig för fördelning av resurser till BIS innovationshubbar. Den Ekonomiska konsultativa kommittén (ECC) ansvarar för hubbarnas övergripande strategi och prioriteringar, där BIS General Manager har det yttersta verkställande ansvaret. Hubbarna kommer också att ha en rådgivande kommitté som kommer att granska och diskutera innovationshubbarnas arbete. Varje hubb kommer att ha en verkställande chef som ser till att hubbens arbetsplan följs och att hubben har ett nära samarbete med offentliga och privata aktörer, akademiker samt centralbanker i regionen.

5 Riksbankens överväganden och förslag

Riksbankens förslag: Riksbanken föreslår att riksdagen antar Riksbankens förslag att lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank (riksbankslagen) ändras så att Riksbanken ges rätt att, efter riksdagens godkännande, finansiera internationella organs verksamhet om denna har anknytning till Riksbankens verksamhet. Riksdagen föreslås samtidigt lämna sitt godkännande till Riksbanken att finansiera BIS verksamhet när det gäller upprättande av en innovationshubb i Sverige. Samtycket ska gälla under förutsättning att BIS väljer att etablera en innovationshubb i Sverige.

Vidare föreslås att riksdagen ställer sig bakom det som Riksbanken anför om att regeringen bör ingå ett världlandsavtal med BIS och att riksdagen tillkännager detta för regeringen.

Slutligen föreslår Riksbanken att riksdagen ställer sig bakom det som Riksbanken anför om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag till ändringar i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall och tillkännager detta för regeringen.

Lagändringarna bör träda i kraft snarast möjligt.

Utkastets förslag överensstämmer med Riksbankens förslag.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker Riksbankens förslag eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* efterlyser ett mer utförligt beslutsunderlag som tydliggör varför just denna satsning på en innovationshubb i Sverige bör prioriteras och hur ett samarbete med andra myndigheter i Sverige och utomlands, inklusive tillsynsmyndigheterna, är tänkt att fungera. *Finansinspektionen* ifrågasätter även om förslaget är förenligt med förbudet mot monetär finansiering och anser att det bör tydliggöras om finansieringen av internationella organ även kan komma i fråga om verksamheten är placerad utomlands. *Sparbankernas riksförbund* anser att en eventuell finansiering uteslutande ska gå till sådan verksamhet som är lokaliserad till Sverige och att BIS krav på immunitet och privilegier bör begränsas i så hög utsträckning som är proportionellt och rimligt. *Riksgäldskontoret* ser gärna att en eventuell innovationshubb har ett bredare perspektiv än att utveckla centralbankspengar och *Svenska institutet för standarder* menar att innovationshubben även bör inkludera standardisering i sitt arbete.

ECB:s yttrande: ECB har beslutat att inte anta något formellt yttrande om förslaget till lagändring eftersom detta endast marginellt berör ECB:s behörighetsområden. Enligt ECB är förslaget bara en teknisk ändring av riksbankslagen och medför därför inte att Riksbanken tilldelas nya uppgifter. ECB:s tolkning är dessutom att riksdagens godkännande söks för att tillåta Riksbanken att finansiera viss verksamhet som bedrivs av internationella organ i Sverige, och inte för att finansiera Riksbankens egna verksamhet.

5.1 Riksbanken vill att Sverige blir värd för BIS innovationshubb

Sverige är en ledande innovationsnation.¹⁰ I den egenskapen skulle Riksbanken kunna bidra till den globala utvecklingen. Riksbanken anser vidare att en BIS innovationshubb skulle kunna bidra positivt till att Sverige även fortsättningsvis ligger i framkanten vad gäller tekniska finansiella tjänster. Därför vill Riksbanken kandidera för att BIS etablerar en av sina innovationshubbar i Sverige. Utöver Sverige finns det ett antal andra centralbanker i världen som också är intresserade av att bli värd för en BIS innovationshubb. Med andra ord råder det hård konkurrens om de ytterligare hubbarna som BIS ska placera ut.

Det finns ett nära samarbete mellan centralbankerna i norra Europa, som alla är medlemmar i BIS. Givet de samarbeten som sedan tidigare finns inom de flesta centralbanksrelaterade områdena samt den starka finansiella integration som finns i regionen, anser Riksbanken att en kandidatur med ett nord-europeiskt perspektiv vore att föredra. Dessutom är regionen i sin helhet stark vad gäller att driva tekniska finansiella innovationer och hubben i Sverige skulle kunna lyfta frågor som är relevanta för hela regionen och ta vara på den kompetens som finns inom den.

Finansinspektionen efterlyser ett tydliggörande av varför satsning på en BIS innovationshubb i Sverige bör prioriteras.

Riksbanken noterar att det finns andra initiativ på fintech-området och att Finansinspektionen år 2018 startat ett innovationscenter utifrån ett särskilt regeringsuppdrag. Medan Finansinspektionens innovationscenter syftar till att tillhandahålla information och vägledning till individuella företag som har idéer om innovationer och vill komma vidare i sin process mot en lansering av innovationen på marknaden, syftar BIS innovationshubb till att på global makronivå följa trender och förstå vilka möjligheter och risker tekniska innovationer har på centralbankers verksamhet. De båda har därför olika inriktning och deras verksamhet tillgodoser olika behov. Om Sverige inte får möjlighet att bli värdland för en BIS innovationshubb, kvarstår behovet av att analysera den finansiella tekniska utvecklingen med anknytning till betalningsmarknaden och Riksbankens verksamhet.

Vilka frågor skulle en eventuell svensk hubb kunna arbeta med?

Vad gäller ämnen som de olika hubbarna ska arbeta med, prioriteras frågor som är relevanta för centralbankers ansvar och där värdlandet har särskild kompetens. Om Sverige skulle bli värd för en innovationshubb föreslår Riksbanken att hubben analyserar frågor om hur man kan upprätthålla förtroendet för pengar samt hur man kan bibehålla motståndskraften och konkurrensen på betalningsmarknaden i den digitala eran. Eftersom

¹⁰ Enligt Eurostat är Sverige EU:s innovation leader 2019. Andra rankningar visar också att Sverige ligger i framkanten vad gäller tekniska innovationer och har en framstående fintech sektor.

Riksbankens analyser av digitala centralbankspengar och arbetet med e-kronapiloten har väckt stor nyfikenhet internationellt, särskilt med tanke på hur snabbt betalningsmarknaden förändras i just Sverige, skulle hubben också kunna arbeta med dessa frågor då Riksbanken har en komparativ fördel jämfört med andra centralbanker. Med tanke på att Riksbanken redan har kommit långt i analyserna av digitala centralbankspengar kan den, precis som BIS önskar att en hubb gör, snabbt leverera analyser och utgå ifrån redan etablerade samarbeten med offentlig sektor, privata aktörer, akademiker och andra centralbanker. Dessutom föreslår Riksbanken att hubben arbetar med tekniska lösningar och en färdplan för att möjliggöra realtidsbetalningar över nationsgränser.

Finansinspektionen har i sitt remissvar efterlyst ett tydliggörande av hur ett samarbete med andra myndigheter i Sverige och utomlands, inklusive tillsynsmyndigheterna, är tänkt att fungera. *Riksgäldskontoret* anför att de gärna ser att en eventuell innovationshubb har ett bredare perspektiv än att utveckla centralbankspengar och *Svenska institutet för standarder* menar att en innovationshubb även bör inkludera standardisering i sitt arbete.

Det kan emellertid noteras att arbetsprogrammet och uppgifterna för innovationshubben bestäms av BIS. Världens centralbank äger således inte dessa beslut själv, utan kan endast framföra förslag och önskemål om vilka frågor en eventuell innovationshubb skulle kunna arbeta med. Riksbanken anser emellertid, i likhet med *Finansinspektionen*, att innovationshubben bör möjliggöra kunskapsutbyte och samarbete med andra myndigheter. Detta kan exempelvis göras genom möjlighet till secondments.

Varför är det viktigt att BIS etablerar en innovationshubb i Sverige?

Om BIS väljer att etablera en innovationshubb i Sverige skulle det innebära ett stort erkännande av Sverige som en framstående innovationsnation och ytterligare stärka Sveriges internationella attraktionskraft. Ett sådant erkännande skulle vara värdefullt för svensk ekonomi och i synnerhet för den fortsatta utvecklingen av fintech-sektorn. Det skulle också ge Sverige en möjlighet att ingå i ett internationellt samarbete där vi blir en del av en unik global kunskapsbas och medverkar aktivt i den globala reformagendan. Det i sin tur skulle gynna Sveriges arbete med att upprätthålla monetär och finansiell stabilitet i ett alltmer digitaliserat samhälle. En innovationshubb skulle också kunna stödja den utredning om "Statens roll på betalningsmarknaden" som riksdagen har bett regeringen att tillsätta.

Om BIS etablerar en innovationshubb i Sverige som representerar de nordeuropeiska länderna skulle det också kunna innebära att regionen blir viktigare för BIS framöver.

Budget

I kandidaturen föreslås att Riksbanken bidrar med högst 30 miljoner kronor per år under en femårsperiod. I denna summa ingår kostnaden för

heltidsanställda, secondments och andra kontraktbaserade anställda, samt för fysisk och teknisk infrastruktur (lokaler, IT, säkerhet etc.). Detta belopp kompletteras med finansiering från BIS. De 30 miljoner kronor per år, som Riksbanken föreslår att högst bidra med, motsvarar mindre än tre procent av Riksbankens budgeterade förvaltningskostnader för år 2020 och ungefär hälften av den årliga utdelningen som Riksbanken normalt får från aktieinnehavet i BIS.

5.2 Behov av lagändringar och andra åtgärder

Riksbanken får endast bedriva eller ta del i sådan verksamhet som enligt lag ankommer på Riksbanken. Enligt riksbankslagen ska Riksbanken främja ett säkert och effektivt betalningsväsende. Det gör Riksbanken bland annat genom att följa utvecklingen på de finansiella marknaderna och utvecklingen i stort samt genom att övervaka det finansiella systemet. Det finansiella systemet och dess stabilitet och effektivitet påverkar också den penningpolitiska måluppfyllelsen. Riksbanken deltar också i internationellt samarbete som har anknytning till Riksbankens verksamhet som centralbank, bland annat sådant samarbete som rör digitaliseringen av valutor. Det internationella samarbetet bidrar bland annat till att bredda Riksbankens kunskap om internationella tendenser och åtgärder för att hantera dessa.

Riksbanken får dock inte utan lagstöd skjuta till medel eller på annat sätt finansiera andra institutioners – till exempel internationella organs – drift av verksamhet i Sverige. Enligt 8 kap. 2 § riksbankslagen får Riksbanken inom ramen för sina uppgifter som centralbank förvärva aktier, andelar i ekonomiska föreningar och liknande rättigheter och ta på sig de förpliktelser som är förenade med dessa rättigheter. Den bestämmelsen är tillämplig på förvärv av aktier i BIS och vissa därmed förenade förpliktelser. Att tillföra särskild finansiering till en av BIS inrättad innovationshubb i Sverige omfattas dock inte av den bestämmelsen. Det är ett särskilt åtagande. Något annat lagstöd för finansieringen finns inte heller. För att Riksbanken ska kunna finansiera en av BIS i Sverige inrättad innovationshubb krävs alltså en lagändring.

Finansinspektionen ifrågasätter om förslaget är förenligt med förbudet mot monetär finansiering. I art. 123 EUF-fördraget och Rådets förordning (EG) nr 3603/93 av den 13 december 1993 finns bestämmelser som förbjuder centralbankers finansiering av medlemsstaterna, s.k. monetär finansiering. Det närmare tillämpningsområdet för förbudet mot monetär finansiering klargörs vidare i rådets förordning (EG) nr 3603/93 av den 13 december 1993. Där anges att förbudet omfattar all finansiering av den offentliga sektorns åtaganden gentemot tredje parter. Den nationella lagstiftningen får således inte uppdra åt en nationell centralbank att finansiera tredje parts verksamhet om denna verksamhet inte hör till en centralbanks uppgifter, utan faller inom statens ansvarsområde (se ECB:s konvergensrapport 2018 sid. 30 f.).

Riksbanken anser att den funktion som en BIS innovationshubb är tänkt att ha, det vill säga att följa trender och förstå vilka möjligheter och risker tekniska

innovationer har på centralbankers verksamhet, inte faller utanför centralbanksområdet. Sådan verksamhet ligger i själva verket väl inom ramen för vad en nationell centralbank typiskt sett ägnar sig åt och skulle kunna göra själv. Förslaget strider därför inte mot förbudet mot monetär finansiering. I det sammanhanget kan noteras att ECB inte framfört några invändningar mot att Riksbanken tillåts att finansiera BIS innovationshubb eller annan sådan verksamhet som bedrivs av internationella organ.

Riksbanken föreslår därför att det i riksbankslagen tas in en bestämmelse som anger att Riksbanken, efter riksdagens godkännande, får finansiera internationella organs verksamhet om denna har anknytning till Riksbankens verksamhet. Riksbanken bedömer att det är mindre lämpligt att begränsa ordalydelsen till exakt den situation som nu är för handen, det vill säga BIS inrättande av en innovationshubb i Sverige. Liknande behov av att finansiera inrättandet av särskilda kontor kan nämligen i framtiden uppkomma på andra områden där behovet av samverkan som rör centralbanker är stort. Detta kan även gälla sådan verksamhet som är placerad utanför Sverige. Mot bakgrund härav anser Riksbanken, i motsats till *Sparbankernas riksförbund*, att möjligheterna att finansiera internationella organs verksamhet inte bör begränsas till verksamhet i Sverige. Därutöver får eventuell finansiering enbart avse sådan verksamhet som har anknytning till Riksbankens verksamhet. Därför föreslås bestämmelsen få en allmän utformning samtidigt som finansieringen villkoras av att riksdagen godkänner den i varje enskilt fall.

Eftersom lagändringen innebär att Riksbanken inte kan finansiera BIS verksamhet utan riksdagens godkännande, föreslår Riksbanken vidare att riksdagen ska godkänna att Riksbanken, under fem år och med högst 30 miljoner kronor per år, får finansiera BIS verksamhet med en innovationshubb i Sverige. Riksbanken konstaterar vidare att det inte kan uteslutas att finansieringen kan behöva förlängas.

Därutöver behöver Sverige tillmötesgå BIS krav på immunitet genom en ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall. Här behöver en ändring i lagen göras så att BIS anges i bilagan över internationella organ som åtnjuter immunitet i Sverige. Därför behöver riksdagen be regeringen att ingå ett värdlandsavtal med BIS, som riksdagen föreslås ställa sig bakom, och att ta fram förslag på lagändringar i lagen om immunitet och privilegier i vissa fall. Som *Sparbankernas riksförbund* anfört i sitt remissvar bör BIS krav på immunitet och privilegier begränsas i så hög utsträckning som är proportionellt och rimligt.

5.3 Konsekvensanalys

De lagförslag och åtgärder som föreslås i denna framställning till riksdagen innebär att Sverige via Riksbanken får utökade möjligheter att samarbeta med internationella organ och därigenom vara aktiv i frågor som rör finanssektorn. Det godkännande som Riksbanken önskar få av riksdagen för att finansiera BIS verksamhet när det gäller upprättande av en innovationshubb innebär att

Sverige får möjlighet att ligga i framkant vad gäller forskning om den finansiella tekniska utvecklingen. Samtidigt får Sverige möjlighet att påverka den internationella reformagendan som digitaliseringen skapat. För Sveriges del innebär också en innovationshubb ett större kunskapsutbyte med offentliga och privata aktörer, samt akademiker och centralbanker i andra länder. Detta samarbete medför positiva konsekvenser för forskningen, finansbranschen och de offentliga aktörerna. Därmed förväntas Sverige dra stora fördelar av att en innovationshubb upprättas i Sverige.

En innovationshubb innebär samtidigt en kostnad för Riksbanken på som mest 30 miljoner kronor per år som Riksbanken ska åta sig att finansiera i minst fem år. Detta innebär i sin tur att Riksbankens vinstutbetalning till staten, som 2018 var 3,8 miljarder kronor, kommer att påverkas. Om Sverige inte får värdskapet för en BIS innovationshubb kvarstår dock behovet av att analysera den finansiella tekniska utvecklingen på betalningsmarknaden vilket innebär att Riksbanken ändå kommer att ha betydande kostnader för ett sådant arbete.

5.4 Författningskommentar

Förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank

8 kap. 7 §

Paragrafen, som är ny, reglerar Riksbankens möjligheter att finansiera internationella organs verksamhet. Under förutsättning att riksdagen ger sitt godkännande får Riksbanken finansiera sådan verksamhet som har anknytning till Riksbankens verksamhet. Riksbankens möjlighet att finansiera internationella organs verksamhet gäller oavsett om verksamheten genomförs i Sverige eller utomlands.

5.5 Tid för genomförande

Då frågan är tidskritisk är det angeläget att de föreslagna åtgärderna vidtas snarast möjligt.

Bilaga

Förteckning över remissinstanser

Förslaget till ändring i riksbankslagen har remitterats till följande instanser.

Bankgirocentralen AB
Bankomat AB
Datainspektionen
Finansbolagens Förening
Finansförbundet
Finansiell ID-teknik BID AB
Finansinspektionen
Getswish AB
Göteborgs universitet, Handelshögskolan
Handelshögskolan Stockholm
Konkurrensverket
Konsumentverket
Kungliga Tekniska Högskolan (KTH)
Lunds universitet, Juridiska fakulteten
Lunds universitet, Ekonomihögskolan
Länsstyrelsen i Dalarnas län
Myndigheten för delaktighet
Myndigheten för digital förvaltning
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser
Post- och telestyrelsen
Riksdagens ombudsmän
Riksgäldskontoret
Riksrevisionen
Skatteverket
Sparbankernas riksförbund
Stockholms universitet, Institutet för internationell ekonomi (IIES)
Stockholms universitet, Statsvetenskapliga institutionen
Swedish FinTech Association
Svenska Institutet för Standarder
Svensk Handel
Svenska Bankföreningen
Svenska Fondhandlareföreningen
Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)
Sveriges konsumenter
Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten
Säkerhetspolisen
Tillväxtverket

Uppsala universitet, Nationalekonomiska institutionen
Verisec AB

För kännedom:

Finansdepartementet

Justitiedepartementet

Utrikesdepartementet

